

UvA-DARE (Digital Academic Repository)

Samenwerking tussen ouders en school

Oostdam, R.; De Vries, P.

Publication date

2016

Document Version

Proof

Published in

Van Twaalf tot Achttien

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):

Oostdam, R., & De Vries, P. (2016). Samenwerking tussen ouders en school. *Van Twaalf tot Achttien*, 26(special), 4-5. <https://onderwijsdatabank.nl/94528/onderwijs-en-opvoeding-in-een-stedelijke-context-katern/>

General rights

It is not permitted to download or to forward/distribute the text or part of it without the consent of the author(s) and/or copyright holder(s), other than for strictly personal, individual use, unless the work is under an open content license (like Creative Commons).

Disclaimer/Complaints regulations

If you believe that digital publication of certain material infringes any of your rights or (privacy) interests, please let the Library know, stating your reasons. In case of a legitimate complaint, the Library will make the material inaccessible and/or remove it from the website. Please Ask the Library: <https://uba.uva.nl/en/contact>, or a letter to: Library of the University of Amsterdam, Secretariat, Singel 425, 1012 WP Amsterdam, The Netherlands. You will be contacted as soon as possible.

Samenwerking tussen ouders en school

In een grootstedelijke omgeving is het realiseren van een educatieve samenwerking tussen ouders en school zeker niet eenvoudig. Leraren hebben te maken met ouders die onderling sterk verschillen qua sociaal-economische, etnische, culturele en religieuze identiteit. Er is sprake van een zeer heterogene groep met uiteenlopende opvattingen en verwachtingen ten opzichte van opvoeding en onderwijs. Hierdoor kan sprake zijn van een duidelijke kloof tussen thuis- en schoolcultuur, die onderlinge samenwerking in de weg kan staan.

Samen werken aan leren en opvoeden

Scholen krijgen steeds meer aandacht voor de relatie met ouders. Ook de overheid en lerarenopleidingen laten een sterk toenemende belangstelling hiervoor zien. 'Samen werken aan leren en opvoeden' steekt in op de voordelen van een goede samenwerking tussen ouders en school. Het boek

biedt concrete informatie en strategieën, die een stap verder gaan dan de gebruikelijke communicatieaspecten rond ouderbetrokkenheid. In diverse hoofdstukken komen deskundigen aan het woord over hun praktijkervaringen of onderzoeksresultaten.

Ron Oostdam & Peter de Vries (red.) Samen werken aan leren en opvoeden: Basisboek over ouders en school. Bussum: Coutinho, 2014.

DOOR RON OOSTDAM EN PETER DE VRIES

Wat leerlingen op school leren is niet alleen afhankelijk van de kwaliteit van het onderwijs, maar ook van de ondersteuning die ouders hun kinderen bieden. Deze thuisfactor is weliswaar niet allesbepalend, maar als het gaat om belangrijke invloeden op het leerproces, staat deze factor wel hoog op de lijst, direct na het leerpotentieel (of de intelligentie) van leerlingen en de kwaliteit van het onderwijs. Naast een positief effect op de cognitieve leeropbrengsten kan de thuisomgeving eveneens een gunstige invloed hebben op de algemene interesse en motivatie van leerlingen voor school en de inzet om zich verder te ontwikkelen. Om de kansen van jongeren in een stedelijke omgeving te vergroten is het daarom van belang om te streven naar een goede onderlinge communicatie en samenwerking met ouders. De praktijk op steeds meer scholen laat zien dat een samenwerking tussen ouders en school goed mogelijk is en veelal tot een betere aansluiting kan leiden van de invloedssferen op school, thuis en in de buurt.

Vormen van ouderbetrokkenheid

Ouderbetrokkenheid wordt meestal gedefinieerd als een meer actieve betrokkenheid van ouders bij de opvoeding en het onderwijs van hun kind, terwijl ouderparticipatie wordt ingevuld als actieve deelname van ouders aan allerlei activiteiten op school. Bij ouderbetrokkenheid wordt door ons het onderscheid gemaakt tussen een pedagogische en een didactische samenwerking met school. Bij een pedagogische samenwerking ligt de nadruk op samenwerking tussen ouders en school om te voorkomen dat school en thuis twee verschillende werelden worden waardoor jongeren zich minder thuis voelen op school. Vanuit respect voor de leefwereld van het kind kan de school inspelen op ervaringen en vaardigheden die kinderen meebrengen van buiten de school. Samenwerking tussen school en ouders kan tevens bijdragen tot bewustwording van

ouders met betrekking tot het gebeuren op school. Een didactische samenwerking is gericht op het beter functioneren van het onderwijs door ouders goed te informeren over en indien mogelijk actief in te schakelen bij het leerproces van hun kind.

In een (groot)stedelijke omgeving hebben scholen veelal te maken met een superdiverse leerling- en ouderpopulatie. Leraren worden in die context geconfronteerd met relatief veel leerlingen die zich in een trager tempo ontwikkelen dan leeftijdsgenoten of met leerlingen die reeds leerachterstanden hebben opgelopen. Juist in een dergelijke situatie kan een goede samenwerking tussen ouders en school toegevoegde waarde hebben.

Voorwaarden voor samenwerking

Onderzoek elders wijst uit dat de rol en opstelling van leraren cruciaal is in relatie tot de betrokkenheid en inzet van ouders. Er moet sprake zijn van een positieve instelling en houding tegenover de betrokkenheid van alle ouders (ook als deze een heel andere culturele achtergrond hebben), waarbij goed en helder gecommuniceerd wordt over de inzet die van ouders verwacht wordt. Ouders moeten daarbij gerichte verzoeken krijgen om hun kind te ondersteunen en het is belangrijk ze daarbij te voorzien van concrete en praktische tips. Tenslotte is het van belang ouders regelmatig informatie en feedback te geven over het onderwijs en de voortgang van hun kind. Op deze wijze kan een uitnodigend klimaat worden gecreëerd voor alle ouders ('ouders zijn welkom') met voldoende mogelijkheden voor informele contacten en communicatie.

In het hoofdstuk *Omgaan met ouders in de context van (super)diversiteit uit het boek Onderwijs en opvoeding in een stedelijke context* bespreken Peter de Vries (CPS) en Mariëtte Lusse (Hogeschool Rotterdam) praktische tools om de educatieve samenwerking met ouders vorm te geven.

De tools richten zich zowel op schoolniveau als op het niveau van de leraar zelf. Daarbij komen onder andere de tien succesfactoren aan de orde, die zijn afgeleid uit het promotieonderzoek van Lusse uit 2013:

Succesfactoren voor het leggen van CONTACT tussen school en ouders

1. Zorg dat ouders zich welkom voelen.
2. Maak vroegtijdig kennis met alle ouders.
3. Zorg voor contact met een ouder en zo nodig ook een andere begeleider van elke leerling.

Succesfactoren voor de SAMENWERKING tussen school, ouders en leerlingen

4. Nodig de leerling standaard uit bij regulier, individueel contact met ouders.
5. Zorg voor interactie, dialoog en uitwisseling van informatie met ouders.
6. Voed het gesprek tussen ouder en leerling thuis.
7. Besteed (ook) aandacht aan wat goed gaat.

Succesfactoren voor het met school, ouders en leerlingen samenwerken aan TOEKOMSTPERSPECTIEF

8. Neem de schoolloopbaanontwikkeling van de leerling als leidraad voor het contact met ouders.
9. Initieer op ontwikkelpunten van de leerling een concreet plan waarin de rol van leerling, ouders en school duidelijk is.
10. Bespreek teleurstellingen in de schoolloopbaan met ouders en leerlingen.

VERTROUWEN EN VEERKRACHT ONTMOETEN ELKAAR OP DE PEDAGOGISCHE ROUTEKAART VAN DE STAD.

Om als leraar met zelfvertrouwen in de grootstedelijke omgeving te kunnen werken is het van belang om tijdens de opleiding op een veilige, collegiale manier veel te oefenen in deze omgeving. Daarbij staat het opbouwen van relaties met jongeren en het kunnen ondersteunen van jongeren om zich in deze omgeving, rijk aan bronnen, positief te ontwikkelen, centraal. Een veerkracht-perspectief is dan behulpzaam. Vanuit dit perspectief is de positieve ontwikkeling van jongeren een resultaat van hun wil en mogelijkheid interne kwaliteiten en externe bronnen

te identificeren, te mobiliseren en te benutten. Veerkrachtige jongeren komen tot bloei wanneer zij worden uitgedaagd. Zij zetten kwaliteiten en bronnen in die op hun denkbeeldige

routekaart staan en gaan de uitdaging aan. Minder veerkrachtige jongeren hebben eerst behoefte aan compensatie voor de hun nog ontbrekende routekaart. Deze verschillen in

veerkracht doen een verschillend appel op de leraar: de leraar zal moeten onderzoeken in hoeverre de routekaart is ingevuld en met name minder veerkrachtige jongeren moeten ondersteunen bij het verder invullen van de routekaart. Daarbij is het van belang dat de jongere in staat wordt gesteld om in een veilige omgeving veel te oefenen. Het vertrouwen van de leraar en de veerkracht van de jongere gaan in de grootstedelijke context hand in hand! (Mascha Enthoven en Ietje Veldman in het boek *Onderwijs en opvoeding in een stedelijke context*)

